

СОДЕРЖАНИЕ ЧЕТВЕРТАГО ВЫПУСКА.

ОТДѢЛЪ I.

ИЗСЛѢДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ.

	Стр.
Старинная Чепинская крѣпость у с. Доркова и два византийскіе рельефа изъ Чепина въ Болгаріи. Съ 1 таблицей. П. Сырку	603
Замѣтки по топографіи Константинополя. Г. Вегерн	618
Славяне въ Греціи (Окончаніе). А. Васильева	626
Риторическое произведеніе Манассы. А. И. Керемеса	671
Замѣтки о Трипсаунтѣ. А. Панадопуло-Керамеса	678
Романа Сладкопѣва кодакъ. М. Параника	681
Къ хроникѣ Іоанна Малалы. С. Шестакова	697

ОТДѢЛЪ II.

КРИТИКА.

Nicéphori Blémmyde succinctum vitae et carnis ed. Aug. Heisenberg. Rev. А. Никитскаго	700
Heinrich Moritz. Die Zitate bei den byzantinischen Historikern und Chronisten. I. Rev. С. Панадимитриу	713
Dr. Waldemar Nissen. Die Regelung des Klosterwesens im Rhodenserreiche. Rev. Н. Красносельцова	735
А. Ф. Кобяко. Опытъ исправленія текста «Всѣхъ о спятыхъ Цариградѣ». Rev. Гавр. Ласина	738
Б. П. Ружичицъ. Извѣстия (каталогъ) цариградскихъ патриарха. Rev. А. Обрадовича	746

БИБЛИОГРАФІЯ.

Россія. П. Соколова	748
Германія. Б. Медіоранскаго	769
Франція. А. Васильева	776
Италія. А. Васильева	785
Англія. А. Васильева	786
Греція и Турція. П. Соколова	793
Новыя книги, поступившія въ Редакцію	802

ОТДѢЛЪ III.

Мелкія замѣтки и извѣстія	801
-------------------------------------	-----

«Византийскій Временникъ» выходитъ четыре раза въ годъ книжками отъ 10 до 12 листовъ, всѣ 4 книжки составляютъ одинъ томъ.

Подписка принимается у книгопродавца-издателя Н. Л. Риккера, Невскій пр. № 14, въ С.-Петербургѣ.

Подписная цѣна за готовое изданіе съ пересылкою 5 рублей для Россіи и 12¹/₂ германскихъ марокъ или 16 франковъ за границею.

Редакція журнала помѣщается у В. Э. Регеля, на Васильевскомъ Островѣ, по 10 линіи, домъ № 15, въ С.-Петербургѣ.

BYZANTINA CHRONIKA

ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ВИЗАНТИЙСКІЙ ВРЕМЕНИКЪ

ИЗДАВАЕМЫЙ

ПРИ

ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ

ПОДЪ РЕДАКЦІЕЮ

В. Г. Васильевскаго и В. Э. Регеля

Оридарнаго Академіка.

Пр.-Док. Св. Ученнаго Товарищества.

ТОМЪ V.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЪ, 1898.

КОММИССИОНЕРЪ:

С.-Петербургъ.

К. Л. Риккеръ, Невскій пр. 14.

Leipzig.

К. L. Ricker, Inselstr. 20.

Τραπεζουντιακά.

Τὰ ἐπόμενα δέκα καὶ τρία χρονικά σημεῖωματα, συμπληρῶντα κατὰ τι τὸ χρονικὸν τοῦ Παναρέτου, συνέλεξα ἐκ τριῶν διαφόρων παλαιῶν χειρογράφων.

Τὸ 1-ον σημεῖωμα ἐλήφθη ἐκ τοῦ 4-ου κώδικος τῆς λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης (Conventi soppressi)· προσεδέθη δὲ ὑπὸ G. Vitelli, Studi italiani. Firenze 1893, τ. 1, σ. 133—134.

Τὰ κατόπι σημεῖωματα 2—12 εὔρον ἐν ταῖς φῶαις τοῦ 12-ου κώδικος τῆς περὶ τὴν Τραπεζοῦντα μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Περιστεριώτου. Ὁ κώδιξ αὐτός ἐγγράφη τῇ 13-ῃ ἐκατονταετηρίδι· περιέχει δὲ ἐν ἑαυτῷ το δεύτερον ἐξάμηνον τοῦ συνήθους ἐπιτόμου Συναξαριστοῦ. Κάτωχός τις αὐτοῦ τῇ 14-ῃ ἐκκτ. ἐγράφεν ἐν ταῖς φῶαις πολυάριθμα χρονολογικά σημεῖωματα περὶ τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ γενομένων ἐν Τραπεζοῦντι· τούτων ὁμοίως τῶν σημειωμάτων μέρη τινὰ κατέκοψεν ὕστερον ἢ τοῦ βιβλιοδέτου κοπίς. Τὰ ἐνταῦθα καταχωριζόμενα σημεῖωματα, καίτοι ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν, εἶναι τὰ σημαντικώτερα τῶν ἐν τῷ κώδικι δημοσιεῖονται δὲ ἀκριβῶς, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ κώδικι εὐρίσκονται. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 εἶναι γεγραμμένον ἐν τῷ 4-ῳ φύλλῳ τοῦ κώδικος, ἐγγύς τοῦ συναξαρίου τῆς 20-ῆς τοῦ Μαρτίου. Τὰ λοιπὰ σημεῖωματα κενῶν κατὰ σειράν ἐν ταῖς ἐξῆς φύλλοις· 34^b (= 3), 80^b (= 4), 84^a (= 5), 93^b (= 6), 97^a (= 7), 143^b (= 8), 146^b (= 9), 178^a (= 10), 200^b (= 11), 208^b (= 12). Ὁ ἔτει 1390-ῳ θάνατος τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ τρίτου (2) βεβαιούται ὑπὸ τοῦ Παναρέτου (§ 54)· τὰ κατὰ τὸν Τραπεζοῦντος μητροπολίτην Ἀντώνιον (3) ἀγνοοῦνται ἀλλαγθῆναι ὡσαύτως τὰ κατὰ τὸν ἑτερον μητροπολίτην Σιμεῶν (11) ἔτει 1402-ῳ.

Τὸ 13-ον σημεῖωμα εὔρον γεγραμμένον ἐν τινι μεμβρανίνῳ Εὐαγγελίῳ, διατηρημένῳ νῦν ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς ἐν Νάκχῃ μονῆς τῆς Θεοτάκου (φύλλ. 233^b). Διὰ τοῦ σημεῖωματος τούτου καθορίζεται πλὴν ἀκρι-

βῶς ὁ χρόνος τῆς ἀποτομῆς τοῦ τελευταίου τῆς Τραπεζοῦντος αυτοκράτορος Δαβὶδ ἔτει 1463-ῳ¹⁾, ἐξελέγχεται δὲ καὶ Θεόδωρος ὁ Σπανδουίνος, ὁ πρῶτος διαδοὺς ἡμαρτημένως, ὅτι ὁ Δαβὶδ εἶχεν ἐπτά υἱοὺς ἀντὶ τῶν πραγματικῶν τριῶν (T. Spandugino, De la origine deli imperatori Ottomanī, σ. 159, ἐκδ. Σάβα, Μνημεῖα ἑλληνικῆς ἱστορίας, τ. 9)· τοῦ δ' ἔπερ ἐπαναλαμβάνεται μέχρι σήμερον ὑπὸ πολλῶν συγγραφέων. Ὁρα J. de Hammer, Histoire de l'empire Ottoman, Paris 1836, τ. 3, σ. 81—82. Σ. Ἰωαννίδου, Ἱστορία καὶ στατιστικὴ Τραπεζοῦντος. Ἐν Κ'πόλει 1870, σ. 114—115. Τρ. Εὐαγγελίδου, Ἱστορία τῆς Τραπεζοῦντος. Ἐν Ὁδησσῷ 1898, σ. 163—164.

1. Παρεγόμεθα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα κατὰ τὸ ρωμ' ἔτος, μηνὶ ἐκτωβρίῳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου [= 1384]· ὁ δὲ μακαρίτης φιλόσοφος ὁ πάσης σοφίας ἐμπλεῖς, ὁ τὰς ἡμετέρας φωτισίας διανοίας τῇ καθ' ἐκάστην αὐτοῦ χρυσῇ διδαχῇ, ἐτελεύτησε κατὰ τὸ ρωμ' ε', μηνὶ φεβρουαρίῳ κ' [= 1388]· ἡμεῖς δὲ ἐξήλθομεν τῆς Τραπεζοῦντος, πρότερον ἐπὶ τὸν μακαρίτου ἐκείνου πάφον τὰ συνήθη χριστιανῶς ἐκτελέσαντες, κατὰ τὴν ε' τοῦ ἀπριλίου μηνός, ἡμέρα α', ἐν ἣ τότε ἐπετελέετο ἡ τοῦ ἀποστόλου Θιμᾶ ψηλάφησις.

2. (Μαρτ. 20). Τῇ αὐτῇ ἡμέρα ἐκημήθη ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ καὶ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἡμῶν κυρῷ Ἀλλέξιος ὁ μέγας Κομνηνός καὶ μνήσθηται αὐτῶν Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου ἐτους ρωμ' ς' [= 1390].

3. (Μαῖω 9). Τῇ αὐτῇ ἡμέρα ἐξήλθεν ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Στύλ(ου) ὁ παναγιώτατος ὑποψήφιος κύρ Ἀντώνιος καὶ κληθεὶς εἰς τὴν μονὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦγγου εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν· καὶ ἦλθασιν ἢ βασιλεῖς, ἄρχοντες ἢ ἐπίσκοποι· ἢ κληρικὶ· ἠγουμένοι· οἱ κερεῖς· ἔρομονάχοι τε καὶ μοναχοὶ καὶ τὸ κίνον ἔλον· καὶ ἐχερσώνισεν τον ὁ ἐπίσκοπος Χαλδίας, ἐνόματι Καλλίστρατος· καὶ ἦλθασιν ὁ λαὸς ὅλος μετὰ ἔπηγεν αὐτῶν εἰς τὰ παλάτια — — —

4. (Μαῖω 11). — — — μονῆς τοῦ Στύλου ἔτους ρωμ' β' [= 1384] καὶ μνήσθηται Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

5. (Μαῖω 13). — Τῇ αὐτῇ ἡμέρα ἐκαιμήθη ὁ δούλος ὁ ἐκκλησιάρχης τοῦ Μυθρίου καὶ πνευματικὸς Κύριλλος ἱερο(μὸν)αχ(ι)ς ἰνδικτικῶνος εἰσ⁶⁶ τοῦ ρωμ' β', ἡμέρα ε' ἡμέρα ς' [= 1384].

1) Ὑποτίθετο πρότερον, ὅτι ὁ οὐκὸς τοῦ Δαβὶδ θάνατος ἐγένετο μετὰ τῶν ἐτῶν 1466—1472, ἂν καὶ ἐγγράφῳ τι παρρωχικῶν (Σάβα, Μισ. βιβλιοθ. τ. 3, σ. ς.) ἐξέλεγε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὡς ἀστράκτον. Ὁρα G. Finlay, A history of Greece. Oxford 1877, τ. 4, σ. 425.

6. (Μαίω 20). —† Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐκημήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Σάβας ὁ Τζηλίτης καὶ μνήσθητι αὐτοῦ, Κύριε ἔτους ςϞιδ' [=1406].

7. (Μαίω 23). — — — Μελετίου ἀρχιερέως τῆς Ἀλάγιας ἡμέρα γ', ὥρα γ' τῆς ἡμέρας καὶ μνήσθητι — — — ἔτους ςϞινέ, ἰνδ. ε' [=1447].

8. (Ἰουνίω 24). —† Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐκομήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Θεοφάνης μοναχός ὁ Σημενίτης — — — ἰνδ. ἔγης τοῦ ςϞμ' ἔτους [=1435].

9. (Ἰουνίω 25). Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐκημοῖται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Γερμανός ἱερομονάχος ὁ Σκουταρῆς — — — ἔτους ςϞιζ' [=1393].

10. (Δύγ. 1). — — — το Καλαμίνην ὑπὸ τῶν Ἀγαρινῶν — — — Συμεῶν Κομνηνῶν. ἔτους ςωσθ' ἰνδ. γ' ἡμέρα τρίτη [=1370].

11. (Δύγ. 2). Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἦλθεν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ μητροπολίτης Τραπεζούντος κύριος Συμεὼν ἰνδ. ε' ἔτους ςϞιδ' [1402].

12. (Αὐγουστος). — — — καὶ εἰς δέκα τοῦ αὐτοῦ μηνός ἦλθεν εἰδῶ εἰς Τραπεζοῦνα, καὶ ἐτάξαί — — — ἔτους ςϞδ' με' [=1437].

13. Κατὰ τὴν κς' τοῦ μαρτίου μηνος τῆς ια' ἰνδικτιῶνος τοῦ ςϞη σα⁸ ἔτους [=1463], ἡμέρα Σαββάτω, πικρο(ά)τη(γ) ὥρα γ', ἐκρατήθη ὁ ἀγιος ἡμῶν αὐθέντης καὶ βασιλεὺς Τραπεζοῦντος κύριος Δαβὶδ ὁ Μέγας Κομνηνός ἐν Ἀνδριανουπόλει) καθειροχθεὶς σὺν ἀλύσει ἐν τῷ πύργῳ ἐν δὲ τῇ πρώτῃ νοεμβ(του) ἡμέρᾳ Κυριακῇ ἐν ὥρᾳ τετάρτῃ, τῆς νυκτός ἐτελειώθη τῷ ἕξαι ὁ αὐτός σὺν ἅμα τοῖς τρισὶν αὐτῷ υἱοῖς καὶ τῷ ἀνεψίῳ, τῷ ςϞωβ' [=1463], ἰνδικτιῶνος ιβ' ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει.

Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.